

av Anders Åkesson och Solveig Zander (C)

Förenklade regler för omräkning av andelstal i vägsamfälligheter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förenkling i anläggningslagen för landets vägföreningar.

Motivering

Anläggningslagen tillkom för nästan 40 år sedan. De vägföreningar och vägsamfälligheter som bildades dessförinnan, enligt lagen om enskilda vägar är numera samfällighetsföreningar och anläggningslagens regler gäller för att ompröva andelstalen. Trots att dessa föreningar är mellan 40 och 72 år gamla och således borde ha inaktuella andelstal, är det endast 11 % av dem som erhållit nya andelstal genom omprövningsförrättning enligt 35 § anläggningslagen. Detta tyder på att den metod lagstiftaren valt för omprövning av andelstalen inte fungerar tillfredsställande och att det leder till att vi idag har stora avvikelser, något som vägföreningarna själva reglerar genom egna beslut.

Detta förfarande är inte lagenligt och leder till en ovisshet huruvida beslutad uttaxering kan göras, eller om någon medlem klandrar uttaxeringen i domstol. Utan uttaxeringsrätt med stöd av lag äventyras föreningens ekonomi, deras skötsel och investeringar i väg och andra gemensamma anläggningar. Den främsta anledningen är sannolikt att en lantmäteriförrättning anses kostsam och byråkratisk. Den nödvändiga förändringen av andelstalen beslutas i konsensus i respektive förening, utanför det regelverk som lagstiftaren angivit.

Även om kostnaderna för omprövningsförrättningar genom Lantmäteriets försorg skulle minska radikalt kommer problemen att kvarstå. Det finns uppskattningsvis 20 000 samfällighetsföreningar med otidsenliga andelstal. Om samtliga dessa skulle begära omprövning skulle det behövas i storleksordningen 100 lantmätare som arbetar heltid i 10 år för att genomföra dessa.

I vårt grannland Finland finns en metod för beslut om andelstal där föreningsstämman äger rätt att besluta om ändring av andelstal. Fastighetsbildningslagen är sprungen ur vår gemensamma historia, men de har gjort ett annorlunda vägval vad gäller föreningarnas ansvar att ha aktuella andelstal och registerhålla information om dessa. Många likheter finns mellan Sverige och Finland i hur vägföreningar bildas genom lantmäteriförrättning. Där bestäms vägens sträckning och standard, samt vilka fastigheter som ska vara delaktiga i vägens utförande och drift. Däremot registreras inte andelstalen. Enligt lagen är det föreningarna själva som ska besluta, registerhålla och ompröva dessa vart fjärde år.

Någon genomgripande förändring av anläggningslagen i Sverige behövs inte för att i praktiken införa den ”Finska modellen”, som innebär att samfällighetsföreningarna själva får besluta om ändringar av andelstalen i de gemensamhetsanläggningar de förvaltar. Rättssäkerheten för den enskilde säkerställs exempelvis genom överklaganderätt till Lantmäteriet respektive de nyinrättade Mark- och Miljödomstolarna.

Det bör ges Regeringen till känna att det i dagsläget förekommer stora avvikelser i nu gällande andelstal för de cirka 280 000 km Enskild väg som finns i landet och att det brådskar med att lagenligt rätta till detta på ett kostnadseffektivt och rättssäkert sätt.

Stockholm den 30 september

2013

Anders Åkesson (C)

Solveig Zander (C)